

Informatieblad Soevereine beweging in Nederland

Waarom een informatieblad?

Dit informatieblad is voor professionals in het publieke domein die in contact kunnen komen met de *soevereine beweging* in Nederland en meer willen weten over de achtergrond en haar handelswijze. Daarnaast biedt dit informatieblad handvatten voor de professional om hiermee op een adequate manier om te gaan.

Wat is de soevereine beweging?

Aanhangers van de soevereine beweging beschouwen zichzelf als autonome mensen die niet gebonden zijn aan geldende wet- en regelgeving, omdat zij het gezag van de overheid niet erkennen. Het wantrouwen tegen de overheid uit zich bijvoorbeeld door het niet erkennen van de Belastingdienst en het niet betalen van (verkeers)boetes. Zij moedigen mensen aan alle banden met de Nederlandse staat te verbreken door het met name online verspreiden van complottheorieën en desinformatie. Soevereine mensen doen dit door (ongeldige) juridische documenten te sturen naar overheidsinstanties met de bedoeling zich te onttrekken aan het gezag, de wet- en regelgeving. Zij noemen zichzelf: autonoom, vrijgeborene en/of mens (1). Het combineren van opvattingen van de soevereine beweging met andere spirituele beschouwingen gebeurt vaak. Mede vanwege het fluïde karakter van de beweging en de diepgewortelde afkeer van het systeem is er ook sprake van overlap met extreem rechtse bewegingen (2). In binnen- en buitenland zijn er strafbare uitingen c.q. feiten bekend die aanhangers uit naam van de beweging pleegden.

Waarom sluiten mensen zich aan?

Zij zijn overtuigd van de denkbeeldige onwettigheid van de regering, al dan niet aangewakkerd door negatieve ervaringen met de overheid. Door diverse crises (zoals corona en wonen) neemt hun vertrouwen in de overheid af en het geloof in complottheorieën toe. Hieruit volgt dat zij geldende (grond)wet- en regelgeving niet hoeven na te leven en dat de Staat der Nederlanden geen bestaansrecht heeft. Zo iemand beroept zich dan op alternatieve regelgeving en ongeldige documenten zoals bijvoorbeeld gefabriceerde diplomatieke paspoorten.

Daarmee denkt hij te worden vrijgesteld van diverse verplichtingen, waaronder het betalen van belastingen en boetes, maar ook van de leerplicht. Aanhangers kunnen ervan overtuigd zijn dat de staat een groot geldbedrag (de 'geboortetrust') heeft gestolen van iedere burger. Ze pogen dit geld terug te eisen bij de overheid. Diverse websites bieden tegen betaling de benodigde ongeldige juridische documenten aan. Zogenaamd als 'oplossing' om onder wet- en regelgeving uit te komen. Dit versterkt het idee van de alternatieve samenleving die aanhangers voor ogen hebben.

Welke rol speelt het internet?

Sociale media hebben een faciliterende rol binnen de soevereine beweging. Allereerst werken sociale media het verspreiden van desinformatie en alternatieve verklaringen door de soevereine beweging in de hand. Daarnaast bevestigen algoritmes het eigen gelijk van gebruikers door hen informatie voor te schotelen die aansluit bij hun denkbeelden. Dit heeft als mogelijk gevolg een vertekend beeld van de samenleving en een toenemend wantrouwen in de overheid (3). Verder gebruiken soevereinen het internet om onderling praktische tips uit te wisselen over het ondermijnen van de overheid en het ontwijken van wet- en regelgeving. Ook onderhouden sommigen webshops en alternatieve mediakanalen voor het verkopen van actiemateriaal en het verspreiden van mis- en desinformatie. Websites die dit aanbieden zijn: [Hoge Raad van de levende Mensenkinderen](#), [Geboortetrust](#) en [Burgerfront](#).

Wanneer levert het problemen op?

De desinformatie binnen het soevereine gedachtegoed hoeft niet per definitie een probleem te zijn. Als een aanhanger zich echter terugtrekt uit onze samenleving kan hij zich angstig, somber of eenzaam gaan voelen (4). Als iemand zich onttrekt aan de wet- en regelgeving in Nederland kan dat ertoe leiden dat hij schulden opbouwt en wellicht geconfronteerd worden met bijvoorbeeld handhaving, politie en leerplicht. Daarnaast kan het wantrouwen tegen de overheid doorslaan in spanningen met andere inwoners, ambtenaren en bestuurders. Vanuit wantrouwen tegen overheden zijn er ook voorbeelden bekend waarbij ouders hun kinderen onttrekken van reguliere zorg en onderwijsinstellingen. Ook komt het voor dat mensen legitimatiebewijzen vervalsen, zich onttrekken aan betalingsverplichtingen en zelfs geweld gebruiken tegen mensen die de overheid vertegenwoordigen.

Hoe voer je een goed gesprek?

- Lees dit document goed door voordat je het gesprek aangaat.
- Het startpunt is niet iemand beter te informeren, maar om iemands wereldbeeld te begrijpen.
- Neem je gesprekspartner serieus, waak ervoor de ander niet te veroordelen.
- Wees oprecht geïnteresseerd in iemands denkbeelden. Stel onderzoekende vragen en geef waar nodig persoonlijke grenzen aan.
- Maak iemands zorgen en betrokkenheid bij de samenleving onderdeel van het gesprek.
- Vraag wanneer en waarom iemand geïnteresseerd is geraakt in de soevereine beweging.
- Wees je bewust dat iemand jou als onderdeel van de overheid kan wantrouwen. Iemand kan je woorden negatief interpreteren of het gesprek opnemen (3).
- Je gesprekspartner kan je met pseudo-juridische documenten overladen. Laat je hierdoor niet overweldigen en weet dat deze niet rechtsgeldig zijn.
- Houd rekening met hevige weerstand bij huisbezoeken door overheidsfunctionarissen.

Sociaal domein of veiligheidsdomein?

Een gevaar voor zichzelf

Een aanhanger vormt een risico voor zichzelf zonder vergaande politieke of sociale veranderingen in de samenleving. Hij kan bijvoorbeeld stoppen met het betalen van rekeningen met alle gevolgen van dien. Denk ook aan eventuele persoonlijke (psychische, fysieke en praktische) problemen zoals somberheid en in een sociaal isolement geraken. Betrek in dat geval het zorg- en welzijnsdomein.

Een gevaar voor de ander

Naast een risico voor zichzelf kan een aanhanger ook een risico voor een ander vormen. Bijvoorbeeld als hij ambtenaren bedreigt of een kind onttrekt aan onderwijs en zorg. Bij het laatste geval kan een leerplichtambtenaar of maatschappelijk werker een rol spelen. Is er sprake van een vijandige houding tegen personen die de overheid vertegenwoordigen? Neem dan contact op met de afdeling Openbare Orde en Veiligheid.

Een gevaar voor de samenleving

Een soeverein kan diep ingrijpende veranderingen in de samenleving nastreven die een gevaar kunnen opleveren voor (het voortbestaan van) de democratische rechtsorde. Hij gaat dan bijvoorbeeld over tot intimideren, haat zaaien of geweld: allemaal ondemocratische methodes. Hij kan dan worden aangemeld bij het Zorg- en Veiligheidshuis voor een persoonsgerichte aanpak.

Waar kun je terecht voor vragen?

Krijg je zorgelijke signalen over de soevereine beweging, neem dan eerst contact op met de afdeling Openbare Orde en Veiligheid van je gemeente. Heb je vragen, behoefte aan advies of ondersteuning bij het aangaan van een gesprek met een aanhanger? Neem dan contact op met de gemeentelijk expert van het Zorg- en Veiligheidshuis. Daarnaast kan het Landelijk Steunpunt Extremisme (LSE) een consulterende rol vervullen voor professionals.

Meer informatie

Zorg en Veiligheidshuis NHN: [Zorg- en Veiligheidshuis | Veiligheidsregio Noord-Holland Noord \(vrnhn.nl\)](https://www.vrnhn.nl)

Zorg en Veiligheidshuis KEN: [ZVH Kennemerland - Veiligheidshuizen \(zorgveiligheidshuizen.nl\)](https://www.zorgveiligheidshuizen.nl)

Zorg en Veiligheidshuis ZAWA: [Zaanstreek-Waterland - Veiligheidshuizen \(zorgveiligheidshuizen.nl\)](https://www.zorgveiligheidshuizen.nl)

Landelijk Steunpunt Extremisme: [Welkom - Landelijk Steunpunt Extremisme](https://www.welkom.nl)

Noord-Holland Samen Veilig: [Home \(nh-sv.nl\)](https://www.nh-sv.nl)

Informatieblad Soevereine beweging in Nederland

Bronnen

1. Federal Bureau of Investigation (2010). Domestic Terrorism. The Sovereign Citizen Movement. Geraadpleegd via: https://archives.fbi.gov/archives/news/stories/2010/april/sovereigncitizens_041310/domestic-terrorism-the-sovereign-citizen-movement
2. Ligon, M. (2021). The Sovereign Citizen Movement: A Comparison: A Comparative Analysis with Similar Foreign Movements and Takeaways for the United States Judicial System. <https://scholarlycommons.law.emory.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1257&context=eilr>
3. [Informatieblad Complotdenken op de werkvloer NHSV.](#)
4. Lewandowsky, S., & Cook, J. (2020). The conspiracy theory handbook. John Cook, Center for Climate Change Communication, George Mason University.

Lees- en luistertips

1. Sarteschi, C. M. (2021). Sovereign citizens: A narrative review with implications of violence towards law enforcement. *Aggression and violent behavior*, 60, 101509.
2. Berger, J. M. (2016). Without prejudice: What sovereign citizens believe. *Washington, DC: Program on Extremism at George Washington University.*
3. Parker, G. F. (2018). Sovereign citizens and competency to stand trial. *The Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law*, 46(2),
4. [BNR Artikel: 8000 complotdenkers Eisen 1,5 miljoen van de Belastingdienst.](#)
5. [Rechtbank kan niets met uitspraak van de 'Hoge Raad van de Kinderen' \(rechtspraak.nl\)](#)
6. [NRC Artikel: Losgemaakt van Nederland, met 1,5 miljoen euro toe](#)
7. [NPO Radio 1: Soevereine burgers radicaliseren door corona](#)

Deze publicatie is een uitgave van Noord Holland Samen Veilig (NH-SV): een samenwerkingsverband tussen 32 gemeenten, het Openbaar Ministerie en de Politie in Noord-Holland. Bij NH-SV werken we onder meer aan het aandachtsveld "Contra terrorisme: tegengaan polarisatie, extremisme en radicalisering" (CTER). We ondersteunen en versterken de lokale aanpak. Met gerichte preventie proberen we polarisatie en radicalisering te voorkomen. Daarbij werken we nauw samen met relevante partners, zoals Reclassering Nederland en de drie Zorg- en Veiligheidshuizen.

Het informatieblad mag met bronvermelding worden gebruikt. Je vindt deze publicatie en alle andere in pdf op [CTER \(nh-sv.nl\)](#).